

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Christus sit unum naturaliter aut duo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

stantie, id est nature, non alius pro unitate persone.

AD SECVNDVM dicendū, q̄ de Christo p̄dicat̄ q̄dē diuina natura, sed humana natura de eo p̄dicari nō p̄t, sicut nec de Petro cum quo est uniuoce hō. vnde nō p̄t dici, q̄ Christus sit duo, vel vtrumque quasi sint duæ naturæ. Suppositum autem humanæ naturæ p̄dicatur quidē de Christo, sed non ponit in numerum cum supposito diuinæ naturæ, vt ostē sum est: unde relinquitur, q̄ cum Christus dicitur utrumque, intelligatur materialiter, sicut cum dī paries, & tectum sunt domus, quia utrumque ad unā domum concurrat: unde & Aug. in lib. cōtra Felicianum dicit, q̄ unus atque idem homo, & corpus docetur, & animus: uel p̄t dici, q̄ hoc q̄ dicitur vtrumque, referendum est ad numerum nominum duas naturas significātiū: homo. n. Christus dicitur, & Deus, & homo, sicut & Deus uerbum, dicitur Deus, & homo. & hoc est, q̄ dī vtrumque Deus, p̄p̄ suscipientem Deum, quia. hoc nomen Deus p̄dicatur, & de Deo, & de homine, & utriusque hōmo, propter suscipientem hominem, quia hoc nomen homo de utroque p̄dicatur.

AD TERTIVM dicendū, q̄ ad rōnem hypostasis, uel suppositi non sufficit, q̄ aliquid sit particulare in genere substantiæ, sed ulterius requiritur, q̄ sit perfectum, & in se subsistens, ut dictum est.

AD QVARTVM dicendū, q̄ uniuocatio, & æquiuocatio attenditur, s̄m q̄ ratio nominis est eadē, uel non eadē. Ratio autē nominis est, quam significat definitio. & ideo æquiuocatio, & uniuocatio s̄m significationē attenditur, & non secundū supposita. & ideo hoc nomen homo, uniuoce dicitur de Christo, & de Petro, quia utrobique significat unā naturam, scilicet humanam, compositam ex anima, & corpore: sed in Christo supponit suppositū æternum, quod non supponit in Petro.

AD QVINTVM dicendū, q̄ esse infinitum cōuenit supposito, uel hypostasi uerbi Dei, secundū diuinā naturā: secundum uero humanā naturā competit ei esse sub natura humana: unde Dionys. dicit i. cap. de diuina. nomin. q̄ intra nostram factus est naturam, qui omnem ordinem, secundum omnem naturam supersubstantialiter excedit.

AD SEXTVM dicendū, q̄ nomē speciei significat naturā sicut, & nomen generis: unde si una species esset in diuersis generibus, sequeretur q̄ una natura essent duæ naturæ: sed in diuiduum importat aliquid, q̄ non pertinet ad naturam. & ideo non est contra rationem indiuidui, q̄ idem indiuiduum sit suppositum duarum naturarum.

AD SEPTIMVM dicendū, q̄ natura diuina est omnino idē s̄m rem, cum qualibet trium p̄sonarum: & ideo tres p̄sonæ possunt dici esse unum: sed humana natura non est omnino idē s̄m rē cum suo supposito, & ideo non p̄dicatur de eo: & sic nō p̄t Christus dici esse duo propter duas naturas.

AD OCTAVVM dicendū, q̄ filius Dei habet cōmune cum patre diuinam naturam: non autē hypostasim, uel personam. Filius autem hominis nō habet commune cum Deo patre, nec hypostasim, nec naturam: unde ex hoc non sequitur, q̄ inter filium Dei, & filium hominis sit distinctio in persona, uel hypostasi, sed solum in natura.

AD NONVM dicendū, quod natura humana assumpta a uerbo Dei, in quantum est indiuidua, habet quod non possit esse in multis, & secundum hoc dicitur incommunicabilis: sed ex hoc ipso,

quod est natura, habet q̄ sit in aliquo supposito.

AD X. dicendū, quod humana natura non est uerbo unita, quia non secundum se eadem habet proprium suppositum, uel hypostasim, sed ter personam uerbi: sed si separaretur a uerbo, haberet non solum propriam hypostasim, sed etiam propriam personam, quia se existeret, sicut etiam pars corporis communi diu est indiuisa a toto, est in potentia & non in se, sed solum facta diuisione.

AD XI. dicendū, quod in supposito in natura, non autem e conuerso: & ideo non assumi suppositum quin assumeretur natura: enim e conuerso contingere.

AD XII. dicendū, quod unio anime & uerbi in Christo ex hoc ipso est dignior quā in his, quia non terminatur ad suppositum, sed ad suppositum æternum uerbi Dei.

AD XIII. dicendū, q̄ anima unita corpori forma eius ad constituendum humanam naturam non sic autem unitur in Christo diuinæ naturæ, quia nō est facta unio in natura, ut supra est: & ideo non est similis ratio.

AD XIV. dicendū, q̄ propriū accidentis gatio sufficēter probat indiuiduationem naturæ in Christo: non autem q̄ habetur suppositi uel hypostasis, quia non per se determinat naturam, sed per se determinat naturam ad personam uel uerbi in Christo, ut ad quæritur ei quod copulans ipsam, uel secundum aliquam partem certam a persona uerbi excedatur, nec persona uerbi excedens humanam naturam. Qui tamen infinitus excedit, quin quodam ineffabili modo personam naturam sibi copulauit in unitate stasis, quinimo infinita uirtus animæ eius ad maiorem unionem operatur.

AD XVI. dicendū, quod generatio ad suppositum quidem, sicut quod generatur natura autem sicut ad id, quod per generationem accipitur: unde forma dicitur generata. & quia generationes & motus secundum minus distinguuntur, inde est quod Christus natiuitates secundum duas naturas: sed in seens propter suppositi unitatem.

AD XVII. dicendū, quod anima & corpus constituunt suppositum & hypostasim, per se stat quod ex utroque componitur, quod supposito non contingit.

AD XVIII. dicendū, quod Christus est secundum diuinam naturam, compositam secundum naturam humanam, ut patet per se s̄m i. cap. de diuinis nominibus.

ARTICVLVS III.

UTRUM CHRISTVS SIT VNVM NATVRÆ UEL DUAS NATVRAS. TERTIO queritur, utrum Christus sit naturaliter, uel duo. & uideatur quod sit naturaliter. Dicit enim Augustinus i. de Trinitate forma Dei suscepit formam hominis uerbo, Deus, & utrumque homo: sed in eo quod est tantum, non potest dici uerumque. ergo non est unum tantum, sed duo. Præter. Sicut in tribus p̄sonis diuinis naturæ, ita in una p̄sona Christi sunt duæ naturæ: p̄sonæ diuine dicitur unū propter unitatem

In corp. ar.

Cap. i. de cl. nando ad finem tom. 6.

In corp. art.

Circa mediū illius.

scribitur

scribitur

ergo Christus dicitur est duo ppter duas naturas. ¶ 3 Præc. Aug. dicit contra Felicianum. Aliud est filius Dei, & aliud filius hominis: sed vbiunque est aliud & aliud, ibi sunt duo. ergo Christus secundum quod est filius Dei & filius hominis, est duo.

¶ 4 Præc. Illud quod est vnum supposito fit alterum ex seipso successiue propter diuersum accidens, sicut Sortes tenet a seipso puero: sed sicut differentia accidentalitatis facit alterum, ita differentia substantialitatis facit aliud. ergo si idem suppositum mutari possit de vna differentia substantiali in aliam, esset aliud & aliud. pari. ergo ratione si idem suppositum habeat simul duas differentias substantialitatis, simul erit aliud & aliud. sed habere duas naturas, est habere duas differentias substantialitatis, quia natura est vniuersum quod informans specifica differentia, vt Boetius dicit in libro de duabus naturis. ergo Christus simul est aliud & aliud, & ita simul est duo.

¶ 5 Præc. Vnum quodque est illud quod vere de eo prædicatur: sed aliud prædicat hoc nomen homo de Christo, & aliud hoc nomen Deus: hoc enim prædicat vtrunque nomen, quod significat. Sicut enim hoc nomen album nihil aliud significat quam qualitatem, secundum Philof. ita hoc nomen homo nihil aliud significat quam humanitatem, quæ est aliud a diuinitate quam significat hoc nomen Deus. ergo Christus est aliud & aliud, & ita est duo. Sed dicendum, quod hoc nomen homo in sui significatione includit suppositum humanitatis, quod non est aliud a supposito diuinitatis: & ideo Christus secundum quod est Deus & homo, non est aliud & aliud.

¶ 6 Sed contra. Ad diuersitatem aliquorum, non requiritur quod sint diuersa secundum omne quod in eis est, sed sufficit si secundum aliquid sunt diuersa: homo enim & alius conueniunt quidem in aial, sed differunt rationali & irrationali differentia. Ad hoc ergo, quod aliud prædicat hoc nomen homo de Christo, & aliud hoc nomen Deus, sufficit si natura significata sit alia & alia. Quis sit suppositum idem.

¶ 7 Præc. Christus in quantum, Deus, est aliquid vniuersitate increata: in quantum autem est homo, est vnum vniuersitate creata: sed vniuersitate creata & vniuersitate increata sunt duæ vniuersitates, ergo Christus est duo.

¶ 8 Præc. Sequitur, Christus est vnum tantum. ergo est hoc & non aliud. a destructione consequentis sequitur, si non potest dici quod Christus sit homo & non aliud quod non possit dici quod Christus non sit vnum tantum: sed hæc est falsa, Christus est homo tantum. ergo Christus est homo & aliud, & ita Christus est duo.

¶ 9 Præc. Hæc propositio, Christus est Deus & homo, est propositio plures, cum sit de prædicato copulato: sed omnis talis propositio prædicat plura. ergo Christus non est vnum tantum, sed plura.

¶ 10 Præc. Secundum Philof. in 3 Met. ex pluribus, quorum vnum est in potetia & aliud non, non fit aliquid vnum, sed multa: vnde cum dico, homo est aial bipes, prædicatur de homine aliquid vnum, non autem cum dico, Sortes est albus musicus: sed humanitas & diuinitas non se habent vt potetia, & actus. ergo cum dico, Christus est Deus & homo, non ponitur vnum, sed multa: & ita Christus non est vnum, sed duo.

¶ 11 Præc. Suppositum dicitur id, quod est subsistens: sed alia ratio subsistendi est filij hominis, & filij Dei. ergo est aliud: & aliud suppositum: & ita Christus non est vnum, sed duo.

¶ 12 Præc. Differentia cõducit ad pluralitatem: sed ma-

xima differentia est inter humanam naturam, & diuinam. ergo maxime Christus est duo.

¶ 13 Præc. Nihil vnum potest participare incommpossibiles proprietates sed Christo conueniunt incommpossibiles proprietates, sicut esse æternum, & in tempore natum, infinitum, & loco circumscriptum, & alia huiusmodi. ergo Christus non est vnum, sed duo.

¶ 14 Præc. Christus est homo: homo autem est humanitas, quæ essentia rei est idem cum eo cuius est essentia, vt dicitur in 7. Metaph. ergo Christus est sua humanitas. Est etiam diuinitas. Cum ergo humanitas non sit diuinitas, sequitur quod Christus non sit vnum, sed duo.

SED CONTRA, Christus non est duæ personæ, nec duæ hypostases, nec duo supposita, vt ex prædictis patet: nec duæ naturæ, quia humana natura non prædicatur de Christo, ergo Christus non est duo.

¶ 2 Præc. Secundum Boet. vnum quodque ideo est, quia vnum numero est. Si ergo Christus non sit vnum, sequitur quod non sit ens.

¶ 3 Præc. Ea quæ de se inuicem prædicantur, non ponunt in numerum: sed homo, & Deus de se inuicem prædicantur in Christo. ergo Christus non est duo, secundum quod Deus, & homo.

¶ 4 Præc. Maior est vnio diuinæ, & humanæ naturæ in Christo, quam vnio accidentis, & subiecti, vt supra habitum est: sed accidens, & subiectum sunt vnum numero secundum Philof. ergo multo magis Christus est vnum secundum quod Deus, & homo.

¶ 5 Præc. Athana. dicit de Christo quod Licet Deus sit & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus.

¶ 6 Præc. Quod factum est vnum, vnum est, sicut quod factum est album, est album: sed sicut Hug. in lib. de sacramentis, verbum Dei est factum vnum cum homine. ergo Christus Deus, & homo existens, est vnum.

¶ 7 Præc. Vnitas est, quæ vniuersum quodque dicitur vnum: sed post vnitatem Trinitatis maxima vnitas est verbi incarnati. ergo est maxime vnum.

RESPON. Dicendum, quod masculinum genus, quæ est formatum, conuenit ad personam referri. & ideo manifestum est, quod Christus non est duo masculinæ, sed vnus: quia in Christo non sunt duæ personæ, sed vna: quidam vero ponentes in Christo vnam personam, posuerunt in Christo duo supposita, aut duas hypostases, vnam filij Dei, aliam filij hominis: vnde licet non dicerent Christum esse duos masculinæ propter vnitatem personæ, dicebant tamen ipsum esse duo neutraliter, propter dualitatem suppositorum: sed quia hæc etiam opinio repugnat fidei veritati, vt supra habitum est, ideo hæc opinio prætermissa, considerandum est vtrum supposito, quod in Christo sit vna hypostasis, & vnum suppositum, vtrum Christus debeat dici duo neutraliter, vel vnum. Ad cuius euidentiã considerandum est, quod vnum denominatiue dicitur, quod habet vnitatem, sicut album, quod habet albedinem, siue quod ei subijcitur: & eadem ratione multa denominatiue dicitur a multitudine, & duo a dualitate. Quia vero vnum conuertitur cum ente, sicut est esse accidentale, & esse substantiale, ita dicitur aliquid esse vnum, vel multa, vel secundum formam accidentalem, vel secundum substantialem. Secundum quidem formas accidentales dicitur aliquid multa, quod est subiectum diuersis formis accidentalibus, vel successiue, vel simul. Successiue quidem, sicut Sortes sedens est alter a se stante: vnde fortis in quantum est prius stans, & postea sedens, est multa successiue. Simul autem sicut Sortes

Com. 20.

Art. præced.

In li. de Tri. & vno, no. 2. p. cul a prin.

Art. r. huius quæst.

5. Metaph. 6. 7. tom. 3.

In suo sym. Quicunque.

Lib. 2. par. 1. cap. 4. & 9.

3. p. q. 17. art. 1. & 1. scrip. dist. 6. q. 2. art. 1.

Art. præced.

inquantū est albus & musicus est multa. Quod enim animal bipes, quod prædicatur de Sorte, sit vnū & non multa, ex hoc contingit, quia vnū eorū comparatur ad alterum, vt potentia ad actum, vt dicitur in 8. Meta. album autē & musicum, non sic se habent adinuicem. & ideo Sortes inquantū est albus & musicus est multa, non quidē simpliciter, sed secundū quid. sicut & secundum accidentia, dicitur aliquid esse secundum quid, & non simpliciter: secundum substantiam autem dicitur aliquid vnum & multa simpliciter sicut ens. sed secundum Philo. in 5. Meta. substantia secundum duos modos dicitur, scilicet suppositum, quod de alio non prædicatur, & forma vel natura speciei, quæ de supposito prædicatur. & hæc quidē in creaturis puris non sunt simul vnum & multa. Non enim vna numero essentia diuersorum suppositorum, nec iterum inuenitur in creaturis puris aliquod vnum suppositum habēs duas naturales substantias: sed hoc singulare est in Christo, primum autem est singulare in tribus personis diuinis. Manifestum est ergo, quod Christus potest dici aliquo modo vnum, quia est vnum supposito, & aliquo modo multa vel duo, quia est habēs duas naturas, multo amplius quam Sortes de quo prædicatur vnū, inquantū est vnū subiecto: multa, inquantū est vnū simpliciter, & quid secundū quid. Sciendū est ergo quod simpliciter & proprie dicitur aliquid esse tale, quod est secundū se ipsum tale. Dicitur autē aliquid esse secundum se ipsum tale, quod est secundum totum magis quam quod est secundum partē: quia pars non est simpliciter idē toti. Ipsum autem cum sit reciprocu, est relatiuum identitatis, & ideo quod conuenit alicui secundum totum magis conuenit ei simpliciter, quod conuenit ei secundum partem. vnde si aliquid natum sit conuenire alicui secundum totum & partem, si conueniat ei solum secundum partem, dicitur conuenire ei secundum partem simpliciter, sicut si dicitur Aethiops albus dentes: secus autem est de eo, quod non est natum inesse, nisi secundum partem, sicut aliquis dicitur simpliciter crispus, si habeat capillos crispos. Manifestum est autem quod suppositum significatur per modū totius, natura autem per modum partis formalis, vt ex supradictis patet. & ideo cum vnum & multa possint referri & ad suppositum & ad naturam, manifestum est quod si aliquod vnum suppositum habeat plures naturas substantiales, erit vnū simpliciter & multa secundum quid. Cuius signum est, quia ea, quæ differunt supposito & sunt vnum in eo quod per se pertinet ad naturam, sunt plura quidē simpliciter, sed vnum genere vel specie. & ideo e contrario si vnum suppositum habeat multas naturas, erit vnū simpliciter & multa secundum quid. Quia igitur Christus est vnum suppositum habēs duas naturas, sequitur quod sit vnū simpliciter, & duo secundum quid.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod de hoc Augustinus dicit utrumque Deus & utrumque homo, non est referendum ad dualitatem suppositi secundum quam Christus simpliciter duo esse diceretur: sed ad dualitatem naturarum per duo nomina significatarum, quæ sunt Deus & homo: quia. scilicet de Deo prædicantur humana & diuina, & de homine prædicantur etiam diuina & humana.

AD SECVNDVM dicendum, quod vnaquæque diuinarum personarū est omnino idē secundum rem cum diuina essentia, nec aliquid addit in persona supra naturā diuinā, quod aliquā diuersitatem substantialem

faciat. & ideo per hoc, quod in natura diuina conueniunt tres personæ, sunt simpliciter vnum: non autē similiter se habet humana natura ad diuinā personam. vnde non est similis ratio.

AD TERTIVM dicendum, quod in Christo dicitur esse aliud filius hominis, & aliud filius Dei, propter naturā aliam, & aliam naturā prædicat vtriusque nominis, non propter hoc, quod sit aliud, & aliud suppositum, ad quod sequeretur Christum esse simpliciter duo: scilicet n. suppositum humanum, & diuinum simul differentia, necesse esset substantialiter differre.

AD QVARTVM dicendum, quod diuersa formæ inueniuntur siue in eodem siue in diuersis temporibus, non faciunt aliud simpliciter, si maneat eadem suppositum: sed solum propter suppositum, quando suppositum est diuersum.

AD QVINTVM dicendum, quod in hoc nomine album intelligitur albo, & subiectū albo: sed albo determinate, subiectū autē albo determinate. Nā cum dicimus album, intelligimus aliquod albo in informatum: non autē determinatum, quod sit album, sicut determinatur forma. Similiter etiam cum dico hominē, vel aliquid aliud substantialiter dictum, intelligitur habēs humanitatem: sed quia aliquod determinatur ad spem per suā essentiam, vel naturā, non autē per suam accedens, in hoc nomine homo determinate intelligitur id, quod est habēs humanitatem magis, quā in hoc nomine albo intelligitur habēs albo. & quia id, quod per non determinate intelligitur, est proprie nominis significatio, magis hoc nomen homo significat suppositum humanitatis, quod hoc nomen album subiectū albo: quia vni nec hoc nomen homo significat determinate suppositū secundum quod est determinatum in sua singularitate, sed solum secundum quod est determinatum in natura speciei. Quia ergo suppositum humanitatis, & diuinæ in Christo secundum quod conuenit in sua singularitate discretum, est vnū, & de his duabus naturis determinatis, est quidē simpliciter vnū secundum se ipsum, secundum quod autem duo quantum, scilicet habet duas naturas.

AD SEXTVM dicendum, quod ad hoc, quod aliud sit aliud, non oportet, quod secundum totum distingatur: hoc tamen, quod simpliciter sit aliud, oportet quod distinguatur secundum se ipsum.

AD SEPTIMVM dicendum, quod ex hoc, quod vnitas naturalis non est vnitas increata, non potest concludi, quod Christus sit duo: sed quod subsistat in duplici vnitate, & subsistat in duplici natura.

AD OCTAVVM dicendum, quod si Christus esset vnus, esset homo, & non aliud, quia homo, sequeretur, quod vnū omnino. i. & secundū naturā, & secundum quod conuenit: per hoc autē, quod Christus est vnus, sequitur homo, & aliud, quod est Deus, sequitur quod sit secundum naturam, non autem quod sit omnino simpliciter duo propter vnitatem suppositi.

AD NONVM dicendum, quod illud de quo plura dicitur in propositione, quod est de copulato predicato, non oportet esse plura simpliciter, alioquin Sortes esset plura simpliciter, si sit albus, & musicus. & ideo non oportet, quod sit duo simpliciter, quod sit Christus est Deus, & homo, quod sit duo simpliciter.

AD X. dicendum, quod ex diuina natura, & humana non fit vnum secundum naturam: concurrentes enim vnum suppositum, propter quod Christus est vnus.

AD XI. dicendum, quod sicut non oportet, quod sit duo filij, per hoc, quod alia ratione est natura a patre, alia a matre: ita etiam non oportet, quod sit duo filij

Text. 15. & 56.

Text. 15.

D. 114.

Art. 4. huius quest.

Lib. contra Felicianum. c. 1. non procul a fine.

dom suppositū, propter diuersam rōnē subsistendi, A qua subsistit inquantum Deus & inquantum homo.

AD XII. dicendum, quod maxima differētia quæ est inter humanam naturam & diuinam, ostendit quod non potest esse vna natura Dei & hominis: non autem ex hoc sequitur, quod non possit esse vnum suppositum vtriusque naturæ.

AD XIII. dicendum, quod nihil prohibet cōtrarias & impossibiles differentias inesse eidem, secundum diuersa, sicut homo secundum animam est incorruptibilis, & secundum corpus corruptibilis, & ita etiam in Christo opposita quædam conueniunt secundum humanam & diuinam naturam.

AD XIII. dicendum, quod hæc est falsa, homo est humanitas. Nō enim omnino idem significatur per vtrunque, quia vt Philof. dicit in 7. Meta. quod quid est. id est essentia vniuscuiusque, est idem cum eo, quantum ad ea quæ sunt per se, non autem quantum ad ea, quæ sunt per accidens. & ideo quicquid sit illud cui potest aliquid accedere præter naturam suæ speciei, non est omnino idem cum sua essentia: homini autem multa accidunt præter essentiam speciei: vnde patet quod non est omnino idem homo, & humanitas. Nam humanitas dicitur quia aliquis est homo, & sic in sua significatione includit sola ea, quæ pertinet ad essentiam speciei: homo autem dicitur, qui habet humanitatem, in quo etiam multa sunt alia præter essentiam speciei.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum in Christo sit vnum tantum esse.

QVARTO queritur, vtrum in Christo sit vnum tantum esse, & videtur quod non. In Christo enim est esse diuinum & humanum, quæ non possunt esse vnum, quia esse non dicitur vniuoce de Deo & creaturis. ergo in Christo non est tantum vnum esse, sed duo.

¶ 2 Præ. Cuiuslibet formæ respondet suū esse. Aliud enim est esse album & aliud esse hominem: sed in Christo sunt duæ formæ, quæ, Cum in forma Dei esset, formā serui accepit, vt dicit Philip. 2. non tamē formam Dei deposuit. ergo in Christo est duplex esse.

¶ 3 Præ. Secundum Philof. in 2. de Anima. Viuere viuentibus est esse: sed in Christo est duplex vita, scilicet humana quæ fuit priuata per mortem, & diuina quæ per mortem priuari non potuit. ergo in Christo non est tantum vnum esse, sed duo.

SED CONTRA. Quicquid est vnū simpliciter, est vnum secundum esse: sed Christus est vnum simpliciter, vt supra habitum est. ergo in eo est vnum esse.

RESPON. Dicendum, quod huius quæstionis est quodammodo eadem rō & præmissa, quæ de eodem dicitur de deo esse vnum, & ens. Esse enim, proprie & vere dicitur de supposito subsistente. Accidentia enim & formæ non subsistentes, dicuntur esse, inquantum eis aliquid subsistit, sicut albedo dicitur ens, inquantum ea est aliquid album. Considerandum est autem, quod aliquæ formæ sunt, quibus est aliquid ens nō simpliciter, sed secundum quid, sicut sunt oēs formæ accidentales. Aliquæ autem formæ sunt, quibus res subsistens simpliciter habet esse, quæ videlicet cōstituunt esse substantiale rei subsistentis. In Christo autē suppositum subsistens est persona filij Dei, quæ simpliciter substantificatur per naturam diuinam, nō autē simpliciter substantificatur per naturam humanam,

quia persona filij Dei fuit ante humanitatem assumptam: nec in aliquo persona est augmentata, seu perfectior per naturam humanam assumptam. Substantificatur autem suppositum æternum per naturam humanam, inquantum est hic homo. & ideo sicut Christus est vnum simpliciter propter vnitatem suppositi, & duo secundum quid, propter duas naturas, ita habet vnū esse simpliciter propter vnū esse æternum æterni suppositi. Est autem, & aliud esse huius suppositi, non inquantum est æternum, sed inquantum est temporaliter homo factū. Quod esse, etsi non sit esse accidentale, quia homo non prædicatur accidentaliter de filio Dei, vt supra habitum est, non tamen est esse principale sui suppositi, sed secundarium. Si autem in Christo essent duo supposita, tunc vtrumque suppositum haberet proprium esse sibi principale, & sic in Christo esset simpliciter duplex esse.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod esse humanæ naturæ non est esse diuinæ. Nec tamen simpliciter dicendum est, quod Christus sit duo secundum esse, quia non ex æquo respicit vtrumque esse suppositi æterni, & similiter etiam dicendum est ad alia.

ARTICVLVS V.

Vtrum in Christo sit vna tantum operatio.

QVINTO queritur, vtrum in Christo sit vna tantum operatio, & videtur quod sic. Dicit enim Dion. in epist. ad Gayum monachum. Deo homine factō, noua quadam Dei, & hominis operatione conuersatus est. Non autem esset noua operatio Dei, & hominis, nisi esset vna & eadem operatio vtriusque. ergo in Christo est vna operatio Dei, & hominis.

¶ 2 Præ. Quæ concurrunt ad eandem operationem, non diuersificat operationem. sed diuinitas, & humanitas in Christo concurrunt ad eandem operationem, sicut ad sanationem leprosi concurrunt diuina virtus, & carnis tactus.

¶ 3 Præ. Actio procedit ab agente per aliquod principium actionis, sicut calefactio ab igne per calorem. ergo oportet, quod multitudo, & vnitatis actionis consideretur, vel ex parte agentis, vel ex parte principij quo agens agit: sed numerus actionū in Christo non accipitur secundum principium quo agens agit, quia sic essent multo plures actiones Christi, quam duæ secundum diuersitatem potentiarum animæ. est ergo dicendum, quod sit vna actio in Christo propter vnum suppositum agens.

¶ 4 Præ. Principalis agentis, & organi est vna, & eadē actio, sicut fecit est actio carpentarij, & feræ: sed humanitas in Christo fuit organū diuinitatis in Christo, sicut dicit Dam. 3. lib. ergo vna, & eadē est actio humanitatis, & diuinitatis in Christo.

¶ 5 Præ. Suppositorum est agere. In Christo autē non est aliud suppositum, nisi suppositum æternū, de quo non potest dici, quod agat virtute naturæ humanæ, quia sic acciperet aliquid ab humana natura, & haberet esse, & actualitatem per humanam naturam, quia vnumquodque agit inquantum est ens actu. ergo nulla actio est in Christo, nisi quæ sit virtute diuinæ naturæ. non sunt ergo duæ actiones in Christo secundum duas naturas, scilicet diuinā, & humanam.

¶ 6 Præ. Suppositum coniunctius est naturæ diuinæ quam operatio: sed humana natura in Christo non habet proprium suppositum, propter vnitatem ad diuinam. ergo multo minus habet propriam operationem.

Quæst. dist. S. Tho. HH. 3 ratio.

Ar. 1. huius quæst.

In epist. huius epist. Ogeris quidem. in si. illius.

Lib. 3. ca. 25. a medio.